

Mette Kahlin McVeigh, Senior Vice President of
Corporate Affairs

Mette.kahlin.mcveigh@storaenso.com

0704736757

Remiss av EU-kommissionens
förslag till förordning om
restauration av natur

1 (6)

28 oktober 2022

Er ref:

M2022/01470

m.remissvar@regeringskansliet.se

jorgen.sundin@regeringskansliet.se

Remiss av EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur, M2022/01470

Yttrande avseende Remiss av EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur

Stora Enso tackar för möjligheten att besvara regeringens remiss av EU-kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur och lämnar härmed följande synpunkter.

Stora Enso

Stora Enso, utvecklar och producerar lösningar baserade på trä och biomassa för en mängd olika branscher och användningsområden runtom i världen. Stora Enso-koncernen har cirka 23 000 medarbetare. Vår omsättning 2021 uppgick till 10,2 miljarder EUR och det operativa rörelseresultatet till 1 568 miljoner EUR. Stora Enso:s aktier är noterade på Nasdaq Helsinki Oy (STEAV, STERV) och Nasdaq Stockholm AB (STE A, STE R). Dessutom handlas Stora Enso som depåbevis ADR (SEOAY) i USA.

Idag är Stora Enso en av de största privata skogsägarna i världen med skogstillgångar värderade till 8 miljarder euro (mark och biologiska tillgångar) i balansräkningen i slutet av 2021. Stora Enso äger skogsareal i Sverige och har biologiska tillgångar i Finland, Brasilien, Uruguay och Kina via egna dotterbolag, samägda bolag och indirekt via intressebolag. Globalt äger eller förvaltar Stora Enso mark som täcker en total yta på 2,0 miljoner hektar. Cirka 30 procent av koncernens träråvarubehov täcks från eget innehav eller globala långsiktiga leveransavtal.

Vårt mål "Skapa värde för människorna och planeten. Ersätta icke förnybara material med förnybara produkter" uttrycker vår övertygelse om att allt som tillverkas av fossilbaserade material idag kan tillverkas av trä imorgon, och belyser Stora Enso:s möjligheter att bidra till en grönare ekonomi. Med utgångspunkt i vårt arv och vår kunskap inom skogsbruk och träd är Stora Enso djupt engagerat i utvecklingen av produkter och tekniker som bygger på förnybara material och på att skapa värde i en hållbar bioekonomi.

I dag hittar man våra produkter och lösningar inom branscher som byggnation, detaljhandel, livsmedel, tillverkning, förlagsverksamhet, läkemedel, kosmetika, konfektyr, hygien och textil. I framtiden är vi övertygade om att allt som tillverkas av fossilbaserade material har potential att tillverkas av trä.

Respekt och ansvar för naturen och de lokalsamhällen där vi är verksamma präglar alla aspekter av vårt arbete. Vi arbetar för att säkerställa att skogar och planteringar sköts på ett hållbart sätt. Vi letar ständigt efter nya sätt att förbättra våra processer, spara energi och att använda våra råmaterial så effektivt som möjligt.

Stora Enso

Klarabergsviadukten 70

111 64 Stockholm, Sweden

Tel: + 46 704736757

www.storaenso.com

Legal information

Business ID 1039050-8

VAT No FI 10390508

Sammanfattning

Stora Enso anser att:

- Regeringen bör arbeta för att förordningen genomförs med dess nuvarande ansats, där medlemsländerna bär ansvaret för att utforma åtgärderna genom nationella planer för restaurering av natur och arbetar för att stärka genomslaget för denna ansats i förordningen.
- För att säkerställa att förordningen inte i framtiden styrs om från medlemslänternas kontroll rekommenderar vi att regeringen arbetar för att de delegerade akterna i förslaget ses över noga.
- Kraven på frekvens för övervakning och uppföljning bör fastställas inom de nationella planerna.
- Eftersom denna förordning går längre än Livsmiljödirektivet och Fågeldirektivet bör den tydliggöra vilka arter som omfattas så att det inte råder några oklarheter kring att förordningen syftar på de arter som är i behov av skydd.
- Indikatorerna kring ojämn åldersstruktur bör användas för all skog, inte bara för FAWS (Forest available for Wood Supply), precis som de andra indikatorerna gör.
- De områden i Sverige som idag har ökad bevarandestatus borde bedömas, så att de inte automatiskt ska klassas som i dålig bevarandestatus
- I konsekvensanalysen har kommissionen valt att inte använda sig av den svenska referensarealen i beräkningarna av metodologiska skäl, vilket inte förklaras närmare. Det resulterar dock i att den svenska arealen som påverkas av förslaget underskattas och skapar en felaktig bild av konsekvenserna för Sverige. Vi uppmanar därför regeringen att utreda detta och publicera information som förklarar detta till intressenter i denna fråga.
- Alla medlemsländer borde ges möjlighet att se över och komplettera referensarealer innan förordningen träder i kraft.
- Sverige bör även se över om ändringar bör göras i hur svensk rapportering kring artikel 17 (habitatdirektivet) och artikel 12 (fågeldirektivet) eftersom medlemsländer använder olika rapporteringsmodeller. Med tanke på att denna rapportering används mer och mer på EU nivå är det nu tid att Sverige utreder den rapportering som görs till EU enligt ovannämnda direktiv.
- Regeringen borde göra en grundlig konsekvensanalys kring vad detta förslag kan innebära för Sverige, utifrån dagens referensvärden, med en redovisning kring de ekonomiska, sociala och ekologiska risker/möjligheter som finns.
- Vi rekommenderar även att en samlad konsekvensanalys genomförs för inom EU föreslagna eller beslutade regleringar inom skogsbruket, för att i ett tidigt skede ha en övergripande bild av effekterna på nationell nivå.

Stora Ensos övergripande ställningstagande

Den biologiska mångfalden i EU har skapats av variationen av geografi, mark, klimat och historisk markanvändning i varje landskap. Skogsbruksformer, inklusive sådana som syftar till att återskapa, kan fungera väl på en plats men ha motsatt verkan på en annan. Beslut som påverkar ekosystem, bland annat skogen, måste alltid baseras på den bästa tillgängliga vetenskapen samt på den erfarenhet som finns på platsen. Målen kan inte detaljstyra hur skogen ska brukas eller återskapas och vilka metoder som ska användas. Det är bättre om målen är det resultat man vill uppnå. Planer för återskapande av natur ska göras på medlemsstatsnivå, för att säkerställa att åtgärderna blir effektiva och passar platsen.

Den globala förlusten av biologisk mångfald är en av vår tids största globala utmaningar, tillsammans med den globala klimatutmaningen. Klimatförändringar påverkar, och kommer allt mer att påverka, olika ekosystem och vi kommer att behöva anpassa oss till ett förändrat klimat.

För oss som en av de största privata skogsägarna i världen är det uppenbart att hållbart skogsbruk kan bidra till att möta dessa utmaningar. Stora Enso har satt ett eget mål på 100 procent förnybara lösningar 2050, där vi ska bidra med helt förnybara och cirkulära lösningar med positiv påverkan på klimat och biodiversitet. Att återskapa natur är en viktig del i hållbart skogsbruk och är därför redan en del av vårt arbete i skogen genom dagligt operativt arbete och genom särskilt riktade restaureringsprojekt. Vi har lanserat ett eget biodiversitetprogram för vårt skogsinnehav. Detta går längre än dagens krav och certifiering vad gäller att förbättra livsmiljöer i skogens ekosystem för att främja biologisk mångfald. Vi vet att vi är en del av lösningen och har höjt vår ambitionsnivå ordentligt. I vårt biodiversitetsprogram för egen skog har vi 31 åtgärder för ökad biologisk mångfald 2030 som ett led i att föra oss närmare vårt mål att vara biodiversitetspositiva till 2050. Programmet har fem fokusområden som vi vet gör positiv skillnad för biologisk mångfald: biodiversitetsfrämjande skötsel, vatten, lövträd, död ved samt arter och habitat. Exempel på redan pågående åtgärder för återskapande av natur är att Stora Enso arbetar med riktade projekt och aktiviteter. Vi restaurerar bland annat habitat för vitryggig hackspett (vi har nästan 7000 ha vitryggshabitat på vår egen mark i Sverige), habitat för sandödlan på Brattforsheden i Värmland och habitat för raggbock i Dalarna. Vi genomför även löpande restaurering av vattendrag och tar bort vandringshinder i vattendrag på vår mark. Detta sker till exempel i samarbete med länsstyrelser och Skogsstyrelsen. Även i Finland sker restaurering via företaget Tornator, där vi är delägare, bland annat tillsammans med WWF för att förbättra Finlands färskvatten och skydda arter.

Detaljsynpunkter

Allmänt om genomförande och uppföljning

För att säkerställa att förordningen inte i framtiden styrs om från medlemsländernas kontroll rekommenderar vi att regeringen arbetar för att de delegerade akterna i förslaget ses över noga. Några av dem borde (åtminstone) istället antas som genomförandeakter för att säkerställa kontroll på medlemslandsnivå. Till exempel finns det en möjlighet för Kommissionen att lägga till viktiga beståndsdelar i förordningen, såsom bilaga 1 (listan över livsmiljöer) och bilaga 4 (indikatorer för skogsekosystemen). Ändringar i beskrivningen av framtagandet för dessa indikatorer skulle kunna ha genomgripande effekter på hela förordningen och därmed också genomgripande påverka hur skogen kan brukas. Därför borde dessa bestämmelser hanteras av medlemsländerna och, som ett minimum bör medlemsländerna vara nära involverade i framtida ändringar, även av bilagorna.

Vi rekommenderar också att kraven på frekvens för övervakning och uppföljning beslutas inom de nationella restaureringsplanerna och därför flyttas till det avsnitt där de nationella restaureringsplanerna behandlas. Det skulle säkerställa att medlemsländerna kan anpassa detta till sina egna förutsättningar. Exempelvis växer skogen i de nordiska länderna mycket långsammare än i andra delar av EU, varför uppföljning vart tredje år inte innebär att tillräckligt mycket hunnit utvecklas som kan mätas.

Förordningen går längre än Livsmiljödirektivet och Fågeldirektivet. Det vore bra att tydliggöra vilka arter som omfattas av den, så att den inriktas mot de arter som är i behov av skydd.

Artikel 1

I förordningen sätts ett ramverk för att medlemsländerna ska vidta restaureringsåtgärder som sammantaget senast 2030 ska omfatta minst 20 procent av unionens land- och havsområden. I Sverige har skogsägarna frivilligt satt av en stor andel av skogen, vilket är ett positivt exempel på restaurering. Enligt vår tolkning av bilaga VII som listar restaureringsåtgärder, kan de frivilliga avsättningarna inkluderas. Vår utgångspunkt är därför att frivilligt avsatt skog skall kunna ingå i de områden som bidrar till att uppnå 20%-målet till 2030.

Det andra övergripande målet, till 2050, har ett annat angreppssätt där åtgärder bör vidtas för ekosystem i behov av restaurering. Detta mål är betydligt mer komplicerat och genom hur det konkretiseras i artikel 4 (nedan) riskerar det att riktas mot potentiellt stora områden av skog som inte har höga naturvärden och idag utgör basen för skoglig råvaruproduktion, dels riskerar det slå olika mot olika medlemsländer beroende på hur de själva har valt att klassificera sina naturtyper.

Artikel 4 – restaurering av terrestra ekosystem, kustnära ekosystem och sötvattenekosystem

Artikel fyra är för Stora Enso och den svenska skogsindustrin den centrala delen av förslaget till förordning. Synpunkter i denna del får därmed återverkningar även i övriga delar av förordningen.

Enligt artikel 4 ska medlemsländerna ska vidta åtgärder för återskapande av natur på livsmiljöer som inte anses ha uppnått god bevarandestatus. Detta ska ske i steg där 30% av dessa livsmiljöer täcks 2030, 60% 2040 och 90% 2050.

Enligt förslaget till förordning ska livsmiljöer som finns i bilaga 1 som anses vara i "okänd" bevarandestatus, betraktas som i en dålig bevarandestatus. I Sverige baseras bedömning av skogliga ekosystems bevarandestatus på stickprov. Det innebär att bevarandestatus på många platser idag är okänd. Stora Enso rekommenderar att medlemsländerna ges en ny möjlighet att göra bedömningar av bevarandestatus innan de automatiskt definieras som i en dålig bevarandestatus.

Enligt förslaget till förordning ska medlemsländerna säkerställa att områden där gynnsam bevarandestatus har uppnåtts, och där tillräcklig livsmiljö kvalitet för arterna har uppnåtts, inte försämrats. Det bör tydliggöras att man då ska ta hänsyn till arternas naturliga variation.

Utöver restaurering av livsmiljöer enligt ovan, ska åtgärder vidtas för att alla livsmiljöer ska kunna uppnå sin identifierade referensareal, på 30% av den resterande ytan till 2030, 60% 2040 och 100% 2050. Stora Ensos bedömning är att detta kan komma att omfatta potentiellt stora områden av skog som inte har höga naturvärden och idag utgör basen för skoglig råvaruproduktion.

Enligt förslaget ska medlemsländerna säkerställa att nyckelhabitat identifieras och att referensareal fastställs, om så inte redan gjorts. Referensareal härstammar från rapporteringen till Livsmiljödirektivets artikel 17 och uppskattar den önskvärda storleken för en livsmiljös utbredning. Detta studeras tillsammans med andra indikatorer såsom struktur, funktion och framtidsutsikter och ger en bedömning av en livsmiljös bevarandestatus. Idag har inte alla medlemsländer identifierat och rapporterat referensarealer för alla livsmiljöer, vilket gör det omöjligt att göra en ordentlig konsekvensbedömning av förslaget.

Referensareal i livsmiljödirektivet togs inte fram mot bakgrund av att det skulle kunna komma att utgöra grunden för ett förslag om restaurering av natur. För att kunna möta de behov av restaurering som finns i Europa måste meningsfulla referensarealer för varje ekosystem, inklusive skogliga, beakta lokala skillnader.

Medlemsländerna väljer själva metod för insamling av data samt fastställer referensvärden för när en naturtyp ska klassas som gynnsam, otillfredsställande eller dålig. Exempelvis har Sverige angivit som referensareal när det finns 20 procent av arealen som naturtypen hade innan landskapet förändrades av intensivt och storskaligt skogs- och jordbruk. Ett flertal andra länder utgår till exempel från den areal som fanns vid EU-inträdet. Detta har resulterat i att medlemsländerna rapporterar in väldigt olika underlag till EU. Det innebär också kommande skillnader gällande det nya förslaget om restaurering av natur, om samma referensareal ska användas där.

Sverige har till skillnad från flera andra länder, däribland Finland, definierat en referensareal för exempelvis västlig taiga. Vi noterar att Kommissionen i sin konsekvensanalys inte har använts sig av den svenska referensarealen i

beräkningarna av metodologiska skäl, vilket dock inte förklaras närmare. Detta innebär dels att konsekvensanalysen inte ger rätt bild av konsekvenserna. Dels ger det skäl att se över om våra beräkningar är relevanta i sammanhanget. I Stora Ensos egna diskussioner med kommissionen har de klargjort att referensvärdena ska vara de samma som i habitatsdirektivet. Stora Enso rekommenderar därför att det klargörs i lagtexten att medlemsstaterna själva får besluta om referensareal kopplat till artikel 4 och 5 och att dessa inte direkt kopplas till livsmiljödirektivet.

Alla medlemsländer borde få tillfälle att se över den nuvarande rapporteringen, inklusive referensareal samt konsekvensanalyser, så att det följer samma principer och tillämpas så att åtgärderna fördelas på ett rimligt sätt. Detta borde tydliggöras i såväl förordningen som dess bilagor, så att vi inte missar framtida möjligheter för skogen att bidra med ekosystemtjänster, inklusive både naturvärden och skogsråvara. Utan sådan likvärdig information, är det svårt att analysera den reella påverkan som förslaget till förordning kan komma att ha för olika medlemsländer och den globala virkesmarknaden, men också att säkerställa att det önskade resultatet uppnås.

Sverige bör även utreda och se över om ändringar bör göras i hur svensk rapportering kring artikel 17 (habitatsdirektivet) och artikel 12 (fågeldirektivet) görs eftersom medlemsländer använder olika rapporteringsmodeller. Flertalet av de andra medlemsländerna har till exempel 1990 som referensår. I Sverige utgår rapporteringen från ett förindustriellt historiskt perspektiv, mer specifikt definieras referensarean som 20% av ytan innan landskapet förändrades av intensivt och storskaligt skogsbruk och jordbruk. Om denna rapportering enligt artiklarna 12 och 17 har någon indirekt eller direkt koppling till förordning om restaurering av natur innebär därför helt annorlunda restaureringsmål än för de flesta andra EU-länder. Med tanke på att denna rapportering används mer och mer på EU nivå är det nu tid att Sverige ser över den rapportering som görs till EU enligt ovannämnda direktiv.

Artikel 10

Vad gäller indikatorerna för skogliga ekosystem som finns under artikel 10, för vilka medlemsländerna ska uppnå en stigande trend på nationell nivå, är vi positiva till angreppssättet och vi arbetar idag redan med flera av dem liksom med andra som inte nämns i förslaget, men som vi ser som viktiga, till exempel att öka andelen lövträd. Däremot är det viktigt att indikatorer av detta slag appliceras på landskapsnivå för att reflektera skogens föränderliga karaktäristik över tid. Att sätta av en del av produktionsskogen som frivilliga avsättningar är en viktig del i hållbart skogsbruk. Stora Enso rekommenderar därför att indikatorerna kring ojämna åldersstruktur används för all skog, inte bara för FAWS (Forest available for Wood Supply) i bilaga VI, precis som övriga indikatorer. Stora Enso är gärna med och bidrar med våra erfarenheter i fortsatt arbete med förslaget, inklusive i att ta fram de nationella åtgärdsplanerna.

Restaureringsåtgärderna omfattar också bland annat att återetablera och förbättra konnektivitet, tills tillräcklig kvalitet och kvantitet för livsmiljöerna har uppnåtts. Konnektivitet kan ha olika innebörd beroende på vilket ekosystem det gäller. Ett generellt krav vad gäller konnektivitet skulle kunna leda till konsekvenser som inte var förordningens syfte. Därför borde konnektivitet specificeras inom den nationella restaureringsplanen.

Artikel 16

I Artikel 16 beskrivs tillgång till rättslig prövning. Det är dock oklart i vilken utsträckning markägare avses med begreppet "den berörda allmänheten". Det är mycket viktigt att det klargörs att även markägare anses ha rättigheter som kan kränkas och deras intresse ska anses vara tillräckligt vid tillämpningen av punkt 1.

Avslutande synpunkter – skogen och ekosystemtjänster

Virkesförsörjningen är kritisk för att EU ska kunna uppnå målen inom den "Gröna given" då produkter från skogsindustrin behövs för att fasa ut fossilbaserade råvaror och produkter och deras utsläpp. Det är avgörande att medlemsländerna säkrar att ekonomiska aktiviteter som hållbart skogsbruk kan fortsätta och utvecklas samtidigt som skogar restaureras. Precis som restriktioner i Natura 2000-områden ser olika ut beroende på dess ekosystem och karaktär, så bör det säkerställas att restaurerade områden inte automatiskt får samma restriktioner. Det är därmed avgörande att tydliggöra i primär-och sekundärlagstiftningen att sådana områden kan fortsätta bidra med ekosystemtjänster, inklusive virkesproduktion, förutsatt att detta inte äventyrar naturvärdenas fortsatta varande och utveckling.

Mot bakgrund av att det är många olika förslag på gång inom EU med påverkan på skogsbruket, är det svårt att göra en konsekvensanalys för ett enskilt förslag, men desto viktigare att i ett så tidigt skede som möjligt ha en övergripande bild av effekterna på nationell nivå. Vi rekommenderar därmed att en samlad konsekvensanalys genomförs. Utan en sådan konsekvensanalys är det svårt att göra en korrekt bedömning av påverkan på den svenska skogsindustrin. Stora Ensos egna analyser tyder på att dessa förslag sammantaget kan få stor påverkan på den svenska skogsindustrin och för de ca 120 000 personer som sysselsätts årligen av skogsnäringen. Detta kommer påverka Sveriges ekonomi, då skogsindustrin är en viktig basindustri.

Med vänliga hälsningar,

Per Lyrvall

Per Lyrvall, Sverigechef